

Івано-Франківський
університет права імені Короля Данила Галицького

Кафедра архітектури та містобудування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчально-
методичної роботи

“ _____ ” _____ 201_ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ**

Галузь знань: 0601 «Будівництво та архітектура»
напрямок підготовки 6.060102 «Архітектура»
факультет архітектури та будівництва

Івано-Франківськ – 2017 рік

Робоча програма дисципліни ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ для студентів галузі знань 0601 «Будівництво та архітектура», напряму підготовки 6.060102 «Архітектура». „___” _____, 201_ року - __ с.

Розробник: *викладач Кос С.В*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри архітектури та містобудування

_____ (_____)
 (підпис) (прізвище та ініціали)
 “___” _____ 20__ року

Схвалено Науково-методичною комісією з галузі знань 0601 «Будівництво та архітектура» Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького Протокол від “___” _____ 201__ року № ___

“___” _____ 20__ року Голова _____ (_____)
 (підпис) (прізвище та ініціали)

© Івано-Франківський університет права
 імені Короля Данила Галицького, 2017 рік

© _____, 2017 рік
 (прізвище та ініціали)

**1. Опис навчальної дисципліни
«ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0601 «Будівництво та архітектура»	Нормативна (за вибором)	
	Напрям підготовки 6.060102 «Архітектура»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): архітектура	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання : <i>житловий комплекс</i>		Семестр	
Загальна кількість годин - 150			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	год.
		Лабораторні	
		-	год.
		Самостійна робота	
64 год.	год.		
Індивідуальні завдання: 56 год.			
Вид контролю: <i>екзамен</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,14

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - засвоєння теоретичних основ містобудівної науки і способів їх застосування при вирішенні об'єктів проектування.

Завдання – розширення і поглиблення знань студента про роль архітектури і організацію навколишнього середовища; набуття навиків проектування об'єктів зі складною просторовою організацією соціальних процесів в умовах урбанізованого міського середовища; освоєння проблем створення комфортного житлового середовища, проблеми розселення при проектування мікрорайону або житлового комплексу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

вміти: аналізувати територію для будівництва житлового району; висловлювати архітектурні задуми технічною мовою креслень, засобами ескізування; комплексно вирішувати в проектах містобудівні, функціональні, архітектурно-художні завдання.

знати: основні архітектурні закономірності і принципи проектування міст; основні положення нормативних документів проектування житлових районів; елементи їх функціональної структури; типи забудови житловими будинками; проблематику організації комфортного житлового середовища.

3. Програма навчальної дисципліни «ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ»

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС У СКЛАДІ ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ МІСТА

Тема 1. Вступна лекція. Основні положення

Поняття містобудівельної діяльності. Основні завдання містобудування. Урбанізація міських поселень.

Тема 2. Поняття «місто»

Сучасні види і системи розселення. Критерії визначення міста. Класифікація міських поселень: за кількістю населення; за народно-господарським профілем; за адміністративно-політичним і культурним значенням; за територіально-планувальними ознаками. Генеральний план. Функціонально-планувальна структура міста.

Тема 3. Сельбищна територія міста

Структурні елементи розпланування. Система громадського обслуговування. Функціонально-планувальна структура житлового району і кварталу. Щільність населення. Мережа доріг та вулиць і організація пішохідного руху у мікрорайоні (житловому комплексі). Гаражі і автостоянки.

Тема 4. Житловий комплекс. Ескіз-ідея

Видача завдання. Аналіз ділянки. Схема функціонального зонування житлового комплексу. Схема організації транспортно-пішохідного руху. Ескіз - ідея генплану (М1:2000):

- композиція забудови та прив'язка її до сторін світу;
- організація під'їздів до житлових і громадських будинків.

Техніка подачі - довільна.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РОЗПЛАНУВАННЯ ТА ЗАБУДОВА МІСТ

Тема 5. Житлова забудова і її роль у формуванні міського середовища

Санітарно-гігієнічні та протипожежні вимоги до розміщення забудови. Поверховість будинків у житловій забудові. Просторова композиція житлових утворень. Економіка житлової забудови і основні техніко-економічні показники.

Тема 6. Вулично-дорожна мережа міста

Класифікація міських вулиць, доріг і площ. Червона лінія. Лінія забудови. Параметри вулиць.

Тема 7. Громадський центр міста

Загальноміський центр. Організація мережі культурно-побутового обслуговування. Система громадських центрів міста.

Тема 8. Елементи функціонально-планувальної структура міста

Сельбищна територія. Промислова зона. Складська зона. Приміська зона. Зона зовнішнього транспорту. Паркові території.

Тема 9. Комплексний благоустрій міських територій

Поняття комплексного благоустрою міських територій. Архітектурне проектування благоустрою. Вертикальне планування територій.

Тема 10. Ескізний проект житлового комплексу

Розроблення ескізу-ідеї генплану житлового комплексу (М1:1000). та її погодження.

Розроблення креслень: розгортки (М1:1000), поперечні профілі вулиць і доріг.

Затвердження ескізу подачі проекту: композиційне розміщення всіх складових проекту на планшетах. Розрахунок техніко-економічних показників. Викреслювання всіх складових проекту на планшетах. Затвердження роботи, виконаної в олівці.

МОДУЛЬ 2.**ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ**

Графічне оформлення проекту житлового комплексу.

Складання пояснювальної записки.

4. Структура навчальної дисципліни «ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п(с)	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Житловий комплекс у складі планувальної структури міста												
Тема 1. Вступна лекція. Основні положення	4	2	-	-	-	2						
Тема 2. Поняття «місто»	4	2	-	-	-	2						
Тема 3. Сельбищна територія міста	8	4	-	-	-	4						
Тема 4. Житловий комплекс. Ескіз-ідея	24	-	12	-	12	12						

Разом за змістовим модулем 1	40	8	12	-	12	20						
Змістовий модуль 2. Розпланування та забудова міст												
Тема 5. Житлова забудова і її роль у формуванні міського середовища	10	4	2	-	2	4						
Тема 6. Вулично-дорожня мережа міста	4	2	-	-	-	2						
Тема 7. Громадський центр міста	4	2	-	-	-	2						
Тема 8. Елементи функціонально-планувальної структура міста	4	2	-	-	-	2						
Тема 9. Комплексний благоустрій міських територій	4	2	-	-	-	2						
Тема 10. Ескізний проект житлового комплексу	34	-	22	-	22	12						
Разом за змістовим модулем 2	60	12	24	-	24	24						
Екзамен	30	-	-	-	-	-						
Усього годин	130	20	36	-	36	44						
Модуль 2												
ІНДЗ	20	-	-	-	20	20						
Усього годин	150	20	36	-	56	64						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна житлова забудова і її роль у формуванні міського середовища	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Видача завдання. Аналіз ділянки	2
2	Схема функціонального зонування	2
3	Схема організації транспортно-пішохідного руху	2
4	Ескіз-ідея генплану (М1:2000)	6
5	Ескізний проект житлового комплексу (М 1:1000)	22

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття містобудівельної діяльності	2
2	Поняття «місто»	2
3	Сельбищна територія міста	4
4	Житловий комплекс. Ескіз-ідея	12
5	Житлова забудова і її роль у формування міського середовища	4
6	Вулично-дорожна мережа міста	2
7	Громадський центр міста	2
8	Елементи функціонально-планувальної структура міста	2
9	Комплексний благоустрій міських територій	2
10	Ескізний проект житлового комплексу (М 1:1000)	12
11	Графічне оформлення проекту	18
12	Складання пояснювальної записки	2

8. Індивідуальні завдання

1. Графічне оформлення проекту житлового комплексу.
2. Складання пояснювальної записки.

9. Методи навчання

Розуміння містобудівних основ комплексної забудови формується у студентів шляхом розроблення проекту окремого комплексу (комплекс житлової забудови) в конкретних умовах міського оточення. На підготовчому етапі до проектування студенти знайомляться з основами теорії містобудування, архітектурними закономірностями і принципами проектування міст. В процесі виконання індивідуального завдання зусилля студентів спрямовані на вирішення таких питань:

- яку організацію житлового середовища можна вважати оптимальною;
- питання, пов'язані з ефективністю використання міських земель, що впливає на об'ємно-просторову організацію житлового утворення, його структуру і форму;
- питання оптимальної поверховості і щільності житлового фонду.

Проблема щільності забудови вирішується в проекті житлового кварталу (комплексу). Одним із основних засобів досягнення високої щільності є застосування відповідних просторових житлових структур, прокладання внутрішніх пішохідних вулиць з розміщеними на них об'єктами обслуговування.

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах: лекційні заняття, практичні і семінарські заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Суть проектування - це моделювання – створення проектної моделі об'єкту. Тут виділяються три етапи:

- підготовчий, передпроектний етап;
- етап творчого пошуку;
- етап творчого розроблення.

Підготовчий етап містить дві ланки: збір інформації і її методологічне опрацювання.

Інформацію, або теоретичні знання для проектування, студент отримує на лекціях і шляхом самостійного опрацювання рекомендованої літератури і нормативних документів.

Видача завдання. При видачі завдання студент знайомиться з вихідними даними - запропонованою для проектування ситуацією, вимогами до складових житлового комплексу (кварталу).

Екскурсія. Відвідування аналогічного об'єкту допомагає студенту увійти в роботу над темою. Екскурсія проводиться після видачі завдання, коли студенти зіткнулися з першими труднощами його виконання. Призначення екскурсії – накопичити зорові враження від об'єкта в цілому, функціональної організації, планувальної структури.

Вивчення методичних матеріалів кафедри. Робота студента з методичним матеріалом допомагає увійти в тему, критично оцінити попередній досвід і отримати стимул до початку творчості.

Вивчення спеціальної літератури. Додаткову інформацію по темі студент отримує із спеціальної літератури, спеціалізованих періодичних видань, інтернету і оформляє її в конспекті з посиланнями на першоджерела.

Етап творчого пошуку містить фази виконання клаузури та розроблення ескізу-ідеї.

Клаузура – висловлення графічно протягом кількох годин первісної гіпотези про композицію житлового комплексу (кварталу). Виконання клаузури відбувається на аудиторному занятті протягом кількох годин. На наступному занятті відбувається її захист і аналіз. Метод клаузур сприяє набуттю студентом навиків самостійної творчої роботи.

Розроблення ескізу-ідеї проекту відбувається по недостатньо вирішених елементах проекту. Тут має місце метод «проб і помилок» - метод випадкового перебору варіантів. Завдання виконується на практичних заняттях і самостійно, з поетапними переглядами. Фаза завершується переглядом і затвердженням остаточного варіанту.

Етап творчого розроблення – стадія власне проектування. Ціль етапу – досягти внутрішнього узгодження взаємозв'язаних частин проекту. Завдання виконується самостійно, з поетапним переглядом виконаної роботи.

Перегляд стану проекту в олівці проводиться на завершальному етапі навчального проектування.

При розміщенні проекту на планшетах необхідно досягти врівноваженості неоднорідних по формі і масштабах проекцій: генплану, розгортки, схем, поперечних профілів вулиць з врахуванням ролі кожного елемента в композиції.

Після цього студент приступає до виконання індивідуального завдання – графічного оформлення проекту і складання пояснювальної записки.

Графічне виконання проекту має емоційно-художнє значення. У відповідності до композиційного задуму і теми проекту графічне виконання підпорядковується деяким принципам. Графічні засоби повинні відповідати темі проекту і художньому задуму; розкривати зміст кожної проекції; сприяти найкращому сприйняттю проекту, акцентуючи увагу глядача на найбільш інформативно важливій проекції; бути технічно досконалими.

Креслення супроводжуються експлікаціями, умовними позначеннями і необхідними підписами. Навчальне проектування завершується підведенням підсумків. Проводиться виставка, огляд проектів, їх оцінювання викладачами і обговорення студентами. Ці методи сприяють навчанню студентів професійному аналізу.

10. Методи контролю

Контроль успішності студента - це перевірка вироблених навичок проведення індивідуальної та самостійної роботи згідно робочої навчальної програми, вміння технічною мовою креслень, засобами ескізування висловлювати архітектурні задуми, комплексно вирішувати в проектах містобудівні, архітектурно-художні завдання. Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів, обраних університетом.

Контроль якості знань протягом семестру проводиться у формі оцінювання поточних практичних робіт, виставлення підсумкової оцінки за змістові модулі та ІНДЗ. В кінці семестру проводиться підсумкове тестування.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	100	100
T4	T10			
20	20	60		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок
83 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
76 – 82		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок
68 – 75	задовільно	Задовільно – непогано, але з великою кількістю недоліків
60 – 67		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії
1 – 59	незадовільно	Незадовільно - відповідь, робота не задовольняє мінімальні критерії

12. Методичне забезпечення

1. Питання для підсумкового контролю.
2. Фондові студентські роботи: графічні роботи, макети.

13. Рекомендована література

Базова

1. В.Дідик, А.Павлів. Планування міст.-Л.:«Львівська політехніка», 2006р.
2. Б.С.Посацький. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування. Навч. посібн.- Л.:«Львівська політехніка», 2010р.
3. Посацький Б.С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування. Навч. посібн. 2- вид., доповнене. – Л.:«Львівська політехніка», 2011р.
4. Б.С.Посацький. Формування архітектурного образу міста: Навч. посібник. – К.: « ІСДО-ЛПІ», 1993р.
5. Архітектура. Короткий словник-довідник./За ред. А.П.Мардера. –К.: «Будівельник», 1995р.
6. ДБН 360-92**.Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.

Допоміжна

7. Історія української архітектури. – К.: «Техніка», 2003 р.
8. Тимохін В.О. Основи містобудування. Навч. посібн. –К.: 1996р.
9. І.В.Русанова, Г.М.Шульга. Інженерний благоустрій територій: Навч. посібник.- Л.: «Растр-7», 2009р.

14. Інформаційні ресурси

1. Література і нормативні документи бібліотечного фонду.
2. Масиви документів архіву університету.
3. Спеціалізовані періодичні видання.
4. Інтернет.